

Jan Charytański

"Dans ta maison fais-moi grandir : exemple de causeries" Odile Dubuisson, Anne-Françoise Bonvir, Tours 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 41/1, 217-218

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zań nowego *Rahmenplan*. We wstępach więc autorzy omawiają przesunięcia akcentów zarówno w ujęciach teologicznych, jak i metodycznych, nowe ujęcia teologiczne, np. przy nauce o Bogu (brak katechez o „przymiotach”), a zwłaszcza przy nauce moralności chrześcijańskiej. Autorzy podkreślają nowość pewnych sformułowań oraz udowadniają konieczność i pożytek wprowadzonych zmian. Dla uwrażliwienia czytelnika na elementy w wielu miejscach zestawiają obok siebie ujęcia starego i nowego katechizmu. Te zestawienia wyraźnie ukazują kierunek przyjęty przez autorów nowego podręcznika dla dziecka, dosyć trudny do bezpośredniego odczytania i wymagający żmudnej pracy porównawczej. Autorzy komentarza zrobili to za czytelnika.

Przy wielu jednostkach tematycznych autorzy podkreślają związek z godzinami biblijnymi, które według nowego *Rahmenplan* związane są z określonymi godzinami katechizmowymi. Wydaje się, że ten element posiada ogromne znaczenie dla zrozumienia i właściwej oceny nowego podręcznika dla dziecka, który na pierwszy rzut oka wydaje się pozbawiony elementu biblijnego bardziej niż katechizm z 1955 r.

Komentarz podaje ponadto konkretny materiał dla katechez. Są to liturgie słowa podsuwane do poszczególnych tematów. Odnajdujemy nowe teksty, przede wszystkim z literatury, służące pomocą w uchwyceniu istotnego sensu jednostki. Ponadto autorzy zamieszczają bardzo bogaty materiał statystyczny odnośnie chrześcijaństwa, religii, życia społecznego i ekonomicznego, zilustrowany mapami, jak również informacje natury historycznej i z dziedziny sztuki kościelnej.

Przy wielu jednostkach tematycznych autorzy ukazują możliwości i potrzeby odbiorcy, określające zarówno materiał teologiczny, jak i metodyczne podejście. W tych właśnie wypadkach autorzy przestrzegają przed pewnymi tradycyjnymi sposobami ujmowania materiału czy metodami dydaktycznymi. Trzeba ponadto nadmienić, że przy każdej jednostce najwięcej miejsca zajmują wskazówki odnośnie do zadań, przewidzianych w podręczniku dla dziecka. Zarówno podręcznik dla dziecka, jak i dla nauczyciela kładą na ten punkt szczególnie nacisk, zgodnie zresztą z tytułem podręcznika dla dziecka: *Arbeitsbuch*. Odkrywamy tu istotną zmianę orientacji katechez zachodnoniemieckiej.

Do swego komentarza autorzy dołączyli mały, podręczny „słownik”. Obejmuje on przede wszystkim informacje o wszystkich nazwiskach, występujących w *Arbeitsbuch*, a zwłaszcza o autorach cytowanych dzieł. Ponadto odnajdujemy w „słowniku” wytłumaczenie pewnych trudniejszych czy bardziej technicznych słów. Brak natomiast słownika pojęć teologicznych, teologii biblijnej lub liturgii.

Wydaje się, że obie pozycje odnoszące się do nowego podręcznika dla dziecka stanowią dla polskiego czytelnika konieczną pomoc we właściwym odczytaniu tego zupełnie nowego narzędzia katechetycznego.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Odile DUBUISSON — Anne-Françoise BONVIN, *Dans ta maison fais-moi grandir, Exemple de causeries*, Tours 1969, Fayard-Mame, s. 99.

W *Ecole de la foi*, serii wydawanej przez instytut duszpasterstwa katechetycznego w Paryżu, ukazał się w r. 1964 podręcznik dla dziecka, jak również dla nauczyciela pod tytułem *Dans ta maison fais-moi grandir*. Przeznaczony jest dla dzieci, które w roku uprzednim zostały dopuszczone do pierwszej Komunii. Autorami tych dwu podręczników byli Odile Dubuisson i André Polaert. Obecnie omawiana pozycja stanowi swego rodzaju dopełnienie podręcznika dla nauczyciela, który wspomniałem powyżej. Stąd również pod tytuł *Supplément au livre du maitre*.

Podręcznik dla nauczyciela po wstępie ogólnym do programu całorocznego podaje wskazówki do każdej jednostki tematycznej. Dotyczą one duchowości chrześcijańskiej związanej z tematem danej jednostki tematycznej, jak również dwu zasadniczych jej punktów: ukazania „znaku” i przepowiadania Słowa, związanego wewnętrznie z modlitwą. Wskazania wprowadzają zatem katechetę w swoistą metodę wychowawczą tego podręcznika. Wiele miejsca zajmują celebracje, paraliturgie, wymagające udziału kilku osób z grona katechetów.

W wielu środowiskach okazało się niemożliwym przeprowadzenie wszystkich celebracji, przypuszczalnie ze względu na brak personelu, jak i odpowiedniego miejsca. Ponadto katecheci odczuwali potrzebę konkretnych wzorów sformułowań, wyjaśnień dawanych przez katechetę dzieciom, dialogów itp. Te właśnie racje nakłoniły Odile Dubuissou, współautorkę podręcznika dla dziecka i nauczyciela, do podjęcia nowego trudu przygotowania wzorca wymienionych powyżej elementów katechezy. Omawiana pozycja posiada zatem prawdziwą wartość jedynie w połączeniu z podręcznikiem dla katechety.

Uderza jednak, że mimo zasadniczego celu tej pozycji element słowny proponowanych katechez w sposób zupełnie wyraźny ustępuje miejsca innym czynnościom katechetycznym. Autorki przemawiają w sposób prosty, zdaje się bliski dziecku, choć głęboko religijny. Przede wszystkim są oszczędne w słowa. Informacja nie stanowi w tych katechezach momentu zasadniczego.

Autorki dorzuciły w tej pozycji jeszcze jeden element, którego brak w podręczniku dla nauczyciela. Stanowi go pedagogika wyrazu. Każda jednostka została ubogaconą o swobodny rysunek dziecka, w którym ma ono wyrazić swą duchową postawę, wypływającą z istotnej treści danej jednostki tematycznej. Godnym uwagi jest sposób przygotowania i przeprowadzenia tej czynności katechetycznej. Dzieci same wybierają elementy treściowe, które je szczególnie uderzyły w danej lekcji i usiłują je wyrazić przede wszystkim rysunkiem, ale również i w innych podobnych formach. Wszelkie naśladownictwo czy odtwarzanie podanych wzorów jest całkowicie wykluczone.

W porównaniu z polskimi wzorami katechezy francuskie wydają się raczej ubogie treściowo. Trzeba jednak głęboko się zastanowić, czy wobec 7—8-letniego dziecka nie nadużywamy informacji i nie popadamy w werbalizm. Dlatego warto tę książkę przeczytać, przemyśleć, a potem zastanowić się, o ile dorobek naszych braci z Francji może być bodźcem czy pomocą w rozwiązywaniu naszych własnych problemów.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Georg SCHERER, *Anthropologische Hintergründe der Jugendrevolte*, Essen 1968, Verlag Hans Driewer, s. 54.

Zjawisko buntów młodzieży akademickiej, które wystąpiło nieomal w tym samym czasie w wielu krajach zachodnich, jest symptomem, który należy odczytać. Zadania tego podjął się Georg Scherer, autor omawianej pozycji. Stanowi ona publikację referatu wygłoszonego przez autora na spotkaniu zarządu organizacji studentów niemieckich z Akademią Katolicką w Mühlheim-Ruhr.

Zdaniem autora problem wspomnianych buntów należy rozpatrywać w świetle antropologii filozoficznej. Opierając się o jej założenia autor podkreśla w człowieku przede wszystkim dążenie do odkrywania absolutnego sensu całej rzeczywistości. Do tego stwierdzenia dochodzi poprzez analizę różnych stopni transcendencji w człowieku. Otóż współczesna cywilizacja społeczności zindustrializowanej podsuwa ideologię dobrobytu i szczęście konsumpcji dóbr wytwarzanych. Jednocześnie czyni człowieka kółkiem w maszy-